

بررسی نتایج آزمایش تجزیه ادرار کودکان بدون علامت مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه (۱۳۸۲)

شمس وزیریان*؛ مجید امین زاده**؛ محمد رضا گلپایگانی*؛ سید علیرضا مشیری***؛ مسعود محمد نژاد****

چکیده:

سابقه و هدف: همچون سایر تلاش‌های بشری برای جلوگیری از بیماری‌ها از طریق واکسیناسیون یا تشخیص زودرس بیماری‌های بدون علامت (مثل معاینات غربالگری در کودکان سنین مختلف)، جستجو با آزمایش تجزیه ادرار برای پی‌بردن به وجود پروتئینوری، هماچوری، گلوکوزوری و پیوری برای تشخیص زودرس بیماری‌های کلیوی که قابل درمان و یا مهار هستند، در سه دهه اخیر رواج یافته است. مطالعات متعددی در این زمینه وجود دارند که در مجموع نتایج ضد و نقیضی با یکدیگر دارند. بعضی آن را بی فایده دانسته‌اند، بعضی آن را توصیه می‌کنند و بعضی ضروری دانسته‌اند. بدیهی است شرایط و امکانات کشور ما در خیلی از موارد از محل مطالعات یادشده تبعیت نمی‌کند. با توجه به ضرورت تشخیص زودرس و درمان به موقع بیماری، در این مطالعه به ارزیابی ارزش یک آزمایش ادرار ساده با نوار تجزیه ادرار و بررسی میکروسکوپی ادرار در کودکان بدون علامت پرداخته شده است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی- مقطوعی می‌باشد و نمونه‌گیری به صورت تصادفی خوشای از مدارس ابتدایی کرمانشاه انجام شد که در مجموع ۶۳۱ مورد (۵۲/۳۶٪ پسر و ۴۷/۶۴٪ دختر) مورد مطالعه قرار گرفتند. نمونه‌های ادرار از لحاظ چهارپارامتر هماچوری، پروتئینوری، پیوری و گلوکوزوری بررسی شدند و موارد غیرطبیعی مجدداً بعد از معاینه بیمار آزمایش و ثبت شدند.

یافته‌ها: کل موارد غیرطبیعی در بار اول و دوم به ترتیب برای پسران ۱/۰۶ و ۰/۵۶ درصد و برای دختران ۸/۱۷ و ۳/۳۸ درصد و در کل ۴/۴ و ۱/۹۰ درصد بوده است. در مورد هماچوری این اعداد برای پسران، دختران و کل به ترتیب ۰/۳۹ و ۰/۲۵ درصد، ۰/۸ و ۰/۲۰ درصد و ۰/۰۹ و ۰/۲۵ درصد بود. در مورد پروتئینوری نیز به ترتیب ۰/۳۶ و ۰/۱۷ درصد، ۰/۶۶ و ۰/۴۹ درصد و ۰/۹۸ و ۰/۳۲ درصد بود. در مورد گلوکوزوری این میزان ۰/۰۸ و ۰/۰۶ درصد، ۰/۱۸ و ۰/۰ درصد و ۰/۱۳ درصد و ۰/۰۶ درصد و در مورد پیوری ۰/۲۸ و ۰/۱۴ درصد، ۰/۳۹ و ۰/۲۹ و ۰/۳۱ درصد بود.

بحث: نتایج این تحقیق با دیگر مطالعات از جمله مطالعه کاپلان قابل مقایسه است. این یافته‌ها در کلیه پارامترهای مورد بررسی نسبت به مطالعه کاپلان به جز گلوکوزوری و پروتئینوری از درصد فراوانی بیشتری برخوردار بودند. در این مطالعه عامل جنسیت در مورد پروتئینوری و پیوری تأثیر واضح داشته است. با توجه به یافته‌های این مطالعه بیماریابی کودکان در سنین قبل از مدرسه توصیه می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: تجزیه ادرار، کودکان بدون علامت، بیماریابی، پروتئینوری، گلوکوزوری، پیوری، هماچوری.

* دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه.

** دستیار فوق تخصص بیماری‌های کودکان.

*** کارشناس ارشد آموزش بهداشت.

* عهدہ دار مکاتبات: کرمانشاه، بلوار شهید بهشتی، بیمارستان کودکان رازی، تلفن: ۰۸۳۱-۸۳۵۷۷۵۲.

نوبت بیماریابی را در شیرخواری، ابتدای کودکی، انتهای کودکی و نوجوانی توصیه می‌کند(۵).

بعضی از محققین حتی آزمایش بیماریابی سالیانه را توصیه می‌کنند و تجزیه ادراری را به عنوان یک آزمایش بیماریابی ضروری می‌دانند.

کاپلان و همکارانش در بررسی ۲۰۰۰ مورد کودکان ۵ الی ۶ ساله دریافتند که ۹٪ از نمونه‌ها در آزمایش بار اول غیرطبیعی بوده‌اند که این میزان با تکرار تجزیه ادرار به ۱/۵٪ کاهش یافت. آن‌ها با توجه به هزینه انجام تجزیه ادرار، آزمایش‌های متعدد را مقرون به صرفه ندانسته و فقط به یکبار بیماریابی در ۵-۶ سالگی توصیه نموده‌اند(۴).

بیماریابی ۱۳ ساله در مدارس توکیو تا حدودی موفق بوده است. طی این مطالعه شیوع هماچوری و پروتئینوری در مدارس ابتدایی به ترتیب ۰/۰۸ و ۰/۵۴ درصد و در مدارس راهنمایی ۰/۳۷ و ۰/۹۴ درصد بوده است(۶). ارزش این کار در یافته زودرس بیماری‌های گلومرولی است. عیب آن تشخیص بیش از حد یا به عبارتی موارد مثبت کاذب قابل ملاحظه می‌باشد که حدوداً ۱۰ برابر شیوع واقعی بیماری‌های گلومرولی است.

در مطالعه‌ای دیگر، ۲۳۰۹ تجزیه ادراری در کودکان ۱-۱۷ ساله انجام شد که شیوع اولیه پروتئینوری، هماچوری و گلوکوزوری بدون علامت در آن‌ها به ترتیب ۶/۳، ۱/۶ و ۰/۴ درصد بود که با تکرار آزمایش تجزیه ادرار به ۰/۶۵، ۰/۲ و ۰/۱ رسید(۷).

Kemper در بررسی مطالعات منتشر شده در مورد جستجوی باکتریوری بدون علامت با توجه به شیوع آن (۱٪ در دختران و ۰/۰۳٪ در پسران) این

مقدمه:

کودکان به دلایل مختلفی از جمله خجالت، ناتوانی در بیان یا عدم آگاهی از اهمیت موضوع از بیان مشکلات خود در طول بیماری یا حتی در سلامت خودداری می‌کنند. خوشبختانه ادرار که یک محصول دینامیک از کار شبانه‌روزی سیستم ادراری (مهمنه ترین ارگان پس از مغز و قلب) می‌باشد، در تمامی مشکلات کلیوی و بعضی از بیماری‌های سیستمیک تغییراتی دارد که موجب شده آزمایش تجزیه ادرار ساده که عملاً یک بیوپسی مایع محسوب می‌شود، به عنوان یک آزمایش بیماریابی از سال‌ها پیش مدنظر محققان طب کودکان باشد. هدف نهایی تشخیص زودرس نشانه‌های اولیه و پیداکردن افراد در معرض خطر ابتلا به بیماری‌های کلیوی و کنترل مبتلایانی است که در صورت عدم تشخیص به موقع ممکن است به مرحله برگشت‌ناپذیری برسند(۱، ۲ و ۳).

متغیرهای زیادی در ادرار در طول بیماری‌ها تغییر می‌کنند. برای بررسی سریع، نوارهای تجزیه ادراری تهیه شده‌اند که حاوی نشانگرهای رنگی آغشته به مواد بخصوصی می‌باشند که در صورت تماس با ماده پاتولوژیک مورد نظر در ادرار مثل قند، پروتئین، خون، اسیدیته بالا یا پایین، نیتریت و... سریعاً تغییر رنگ می‌دهند. با بررسی میکروسکوپی ادرار از لحظه تعداد و شکل گلbul‌های قرمز، تعداد و شکل گلbul‌های سفید، باکتری‌ها و کست‌ها، این آزمایش تکمیل می‌شود(۴).

تحقیقات سال‌های قبل در کشورهای پیشرفته نظریه‌های متفاوتی را در این خصوص ارائه داده‌اند. آکادمی طب اطفال آمریکا با بیشترین وسوس چهار

و باتوجه به فرمول حجم نمونه تعداد ۶۸۷۰ نفر به عنوان نمونه مورد مطالعه در نظر گرفته شدند(۱۲).

بعد از هماهنگی با آموزش و پرورش کرمانشاه، مدارس ابتدایی شهر به سه دسته برخودار، نیمه برخودار و محروم تقسیم و از هر کدام تعداد مساوی مدرسه انتخاب شدند.

از آنجا که در این مطالعه به ارزشیابی تجزیه ادرار در افراد بدون علامت پرداخته شده است و هدف آن بیماریابی در بین افراد به ظاهر سالم جامعه می باشد، نه تعیین نوع بیماری افراد، لذا به والدین تذکر داده شد که در صورت سابقه بیماری کلیوی و یا هرگونه علامت سیستم ادراری کودکان خود را در این نمونه گیری شرکت ندهند. والدین روزانه طبق تقسیم بندی از قبل انجام شده، ادرار اول صبح را به آزمایشگاه منطقه خود می آوردن و روز بعد با بررسی نمونه ها موارد غیر طبیعی بر حسب گلو کوزوری، پروتئینوری، هماچوری و پیوری دسته بندی می گردید. موارد غیر طبیعی سریعاً به رابط آموزش و پرورش انتقال داده می شد تا برای مراجعه مجدد یک تا دو هفته بعد هماهنگی به عمل آید.

در مراجعه مجدد قبل از انجام آزمایش تمامی کودکان توسط مجریان طرح ملاقات و معاینه می شدند و در صورتی که در شرح حال معاینه، یافته بالینی غیر طبیعی نداشتند، برای تجزیه ادراری مجدد به آزمایشگاه فرستاده می شدند. به این ترتیب تعداد محدودی که قبلاً بیمار بودند و بدون توجه نمونه داده و در مرحله اول به عنوان غیر طبیعی جدا شده بودند، از طرح کنار گذاشته شدند.

کار را برای بیماریابی پرهزینه و برای پیشگیری از عفونت (پیلونفربیت) و اسکار بی ارزش دانست(۸ و ۹). بعضی از بیماری های کلیوی مشکل آفرین در دوران نوجوانی و بعد از بلوغ، ریشه در دوران کودکی داشته است و اولین نشانه های آن را می توان فقط در تجزیه ادراری به صورت زودرس شناسایی نمود(۱۰-۱۲). به این دلیل هدف اصلی از این مطالعه این است که با آزمایش تجزیه ادراری که یک آزمایش ساده و کم هزینه، ولی توانا در بیماریابی است، بتوانیم تعدادی از بیماری های کلیوی مانند اختلالات گلومرولی، توبولی و عفونت های مخفی ادراری را قبل از اینکه به مراحل غیرقابل برگشت بر سند شناسایی، درمان یا از پیشرفت آنها جلوگیری کنیم و شعار پیشگیری مقدم بر درمان است را با کاهش هزینه های هنگفت درمانی مراحل نهایی بیماری های کلیوی واقعیت بخشیم.

مواد و روش ها:

این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی می باشد که به منظور بررسی نتایج آزمایش تجزیه ادرار کودکان بدون علامت مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه در سال ۱۳۸۲ صورت گرفت. برای انجام آزمایش تجزیه ادرار با ۴ آزمایشگاه معتبر شهر در ۴ نقطه متفاوت (به منظور دسترسی بهتر دانش آموزان) با کارکنان مخبر و قابل اعتماد در این خصوص هماهنگی به عمل آمد. نمونه گیری به صورت تصادفی خوش های انجام شد. با توجه به مطالعه مشابه ای که در شهرستان کاشان طی سال های ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۰ انجام گرفته است، با ضریب اطمینان ۹۵٪ و خطای ۰/۰۰۷

کل موارد مورد بررسی ۶۸۳۱ کودک بودند که ۳۵۷۷ نفر آنها (۳۶/۵۲درصد) پسر و ۳۲۵۴ نفر آنها (۶۴/۴۷درصد) دختر بودند.

تعداد پسران با آزمایش غیرطبیعی در اولین آزمایش ۳۸ مورد (۰/۱۰۶درصد) بود که با تکرار آزمایش به ۲۰ مورد (۰/۵۶درصد) کاهش یافت. این میزان در مورد دختران دربار اول ۲۶۶ مورد (۳/۸۱۷درصد) و بار دوم ۱۱۰ مورد (۳/۳۸درصد) بود. در کل مجموع پسران و دختران با آزمایش غیرطبیعی ۳۰۴ مورد (۴/۴۵درصد) بودند که در بررسی دوم به ۱۳۰ مورد (۹/۱۰۱درصد) کاهش یافت (جدول ۱).

هر فرد که یک یا چند یافته غیرطبیعی داشت، یک مورد در نظر گرفته شد.

در بین پسران در آزمایش اول ۲ کودک در آزمون‌های هماچوری و پیوری دو مورد غیرطبیعی هم‌زمان داشتند که در آزمایش بعدی نیز این مسئله همچنان ادامه داشت.

در بین دختران در آزمایش اول ۲۸ نفر (۸/۰٪) و در آزمایش دوم ۱۰ نفر (۲/۳۲درصد) دو مورد غیرطبیعی داشتند و هشت نفر از آنها مشترکاً پیوری

جدول ۱- موارد غیرطبیعی ادرار کودکان مدارس ابتدایی

کرمانشاه به تفکیک جنس و نوبت آزمایش در سال ۱۳۸۱

دوم		اول		نوبت آزمایش	جنس
درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۰/۵۶	۲۰	۱/۰۶	۳۸	پسر	
۳/۳۸	۱۱۰	۸/۱۷	۲۶۶	دختر	
۱/۹۰	۱۳۰	۴/۴۵	۳۰۴	جمع کل	

پارامترهایی چون پروتئینوری، گلوکوزوری و هماچوری توسط نوار تست ادرار و وجود گلبول‌های قرمز و سفید در ادرار با استفاده از میکروسکوپ نوری مورد بررسی قرار گرفتند.

در بررسی با نوار تجزیه ادرار گلوکز <+1 (G>+1) معادل گلوکوزوری، پروتئین <+1 (Pr>+1) معادل پروتئینوری، WBC بیشتر از ۵ عدد در میدان قوى میکروسکوپی (WBC>5HPF) معادل پیوری و RBC بیشتر یا مساوی ۵ عدد در میدان قوى میکروسکوپی (RBC>5HPF) برابر هماچوری در نظر گرفته شدند. ذکر این نکته ضروری است که با استفاده از نوار تجزیه ادراری معیار تعیین شدت پروتئینوری یا گلوکوزوری، مشاهده چشمی تغییر رنگ نشانگر می‌باشد.

هر چند در بسیاری از منابع وجود بیش از ۱ الی ۲ عدد RBC در میدان قوى میکروسکوپی را معادل هماچوری در نظر می‌گیرند، ولی با توجه به منابع معتبر مربوط به بیماری‌های کودکان (۳) و نفوولوژی کودکان (۱، ۲ و ۹)، در این مطالعه تعداد بیشتر یا مساوی پنج عدد RBC غیرطبیعی در نظر گرفته شد. نتایج حاصل از تجزیه ادرار با استفاده از آزمون‌های آماری ناپارامتری و آمارهای توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها:

بیان نتایج به صورت تعداد موارد غیرطبیعی تقسیم بر کل موارد بوده است. هدف از پیدا کردن هر یافته غیرطبیعی مانند هماچوری، پروتئینوری، گلوکوزوری و پیوری در آزمایش تجزیه ادرار به عنوان یک سرنخ می‌باشد.

توسط نفرولوژیست تحت بررسی‌های تكمیلی فرارگرفتند، به طوری که چهار مورد عفونت ادراری همراه با ریفلاکس و همچنین سه مورد هیپرکلسيوری تشخیص داده شدند. در بین پارامترهای مورد بررسی شامل پیوری، گلوکوزوری، هماچوری و پروتئینوری، پیوری از همه شایع‌تر بود. همچنین پیوری در بین دختران به مراتب شایع‌تر از پسران بود (جدول ۳). در دختران شایع‌ترین یافته غیرطبیعی پیوری بود (۲۰۸ نفر معادل ۶/۳۹٪)، در حالی که در پسران شایع‌ترین یافته غیرطبیعی هماچوری بود (۱۴ نفر معادل ۰/۰٪).

داشتند. یافته غیرطبیعی دوم در ۵ نفر از این هشت نفر گلبول قرمز و در سه نفر باقیمانده یافته غیرطبیعی دوم پروتئینوری بود. ذکر این نکته لازم است که همراهی پیوری با هماچوری و همچنین پیوری و پروتئینوری با عفونت ادراری قابل توجیه است و از علل دیگر آن می‌توان به سنگ‌ها یا نقايس آناتومیک اشاره کرد. در دو نفر باقیمانده پروتئینوری و هماچوری یافته همزمان بودند که این همراهی را در بیماری‌های گلومرولی و سنگ‌ها نیز می‌توانیم بینیم. هر چند هدف اصلی از این مطالعه بیماریابی بود، ولی کلیه کودکانی که یافته غیرطبیعی داشتند،

جدول ۲- مقایسه توزیع موارد غیرطبیعی در بررسی حاضر و موارد غیرطبیعی در مطالعه KAPLAN.

KAPLAN		مطالعه حاضر		مشخصه مطالعه
نوبت دوم	نوبت اول	نوبت دوم	نوبت اول	نوبت آزمایش پارامتر مورد بررسی
- (۰/۶۵)	- (۶/۳)	۲۲ (۰/۳۲)	۶۷ (۰/۹۸)	پروتئینوری
- (۰/۲)	- (۱/۶)	۱۷ (۰/۲۵)	۴۰ (۰/۵۹)	هماچوری
- (۰/۱)	- (۰/۴)	۴ (۰/۰۶)	۹ (۰/۱۳)	گلوکوزوری
- (۰/۵)	- (۰/۶۵)	۹۹ (۱/۴۵)	۲۱۸ (۳/۱۹)	پیوری
- (۱/۵)	- (۹)	۱۳۰ (۱/۹)	۳۰۴ (۴/۴۰)	کل

* اعداد داخل پرانتز بر حسب درصد می‌باشند.

دقیقاً معادل هزینه آزمایش در امریکاست، با این تفاوت که سرانه مردم دو منطقه تفاوت زیادی دارد. از طرفی اگر ما هم قرار بود به جای پیوری از لکوسیت استراز استفاده کنیم، باید هزینه بیشتری می‌پرداختیم. با این محاسبات اقتصادی باز کاپلان بیماریابی یکبار را توصیه کرده است(۴).

جدول ۲، مقایسه یافته‌های ما و کاپلان را بیان می‌کند. معیار ادرار غیرطبیعی در هر دو مطالعه بجز در مورد باکتریوری و پیوری یکی بوده است. در مطالعه کاپلان در عرصه اول آزمایش ۸۰٪ مثبت کاذب ذکر شده است، در حالی که در مطالعه ما به طور یکنواخت مثبت کاذب حدود ۵۵-۶۰٪ بوده است. اختلاف مثبت کاذب بین دو مطالعه یا به علت حساسیت زیاد نوار تجزیه ادرار کاپلان بوده است یا انجام یکنواخت بیماریابی در دو مرحله.

در مطالعه حاضر لکوسیتوری در مرحله دوم نسبت به مرحله اول ۵۰-۶۰٪ کاهش داشته است که نشان‌دهنده وجود لکوسیتوری گذراست.

در مطالعه ۱۳ ساله توکیو فراوانی هماچوری و پروتئینوری ۰/۰۸ درصد (در مقابل ۰/۰۵۹ در مطالعه حاضر) و فراوانی پروتئینوری ۰/۰۵۴ (در مقابل ۰/۰۳۲ درصد در مطالعه حاضر) گزارش شده است. در مطالعه Kemper شیوع باکتریوری بدون علامت در دختران ۱٪ و در پسران ۰/۰۳٪ گزارش شده (۸) و در مطالعه کاپلان ۰/۰۵ درصد گزارش شده است که طبق نظر Kemper چندان ارزشمند نیست، ولی در مطالعه حاضر با توجه به ارقام بالای فراوانی پیوری بدون علامت (۰/۱۴ در پسران و ۰/۲۹ در دختران) و با توجه به این که موارد زیادی از بیماران نیازمند

جدول ۳- توزیع فراوانی پیوری بدون علامت در آزمایش ادرار کودکان مدارس ابتدایی کرمانشاه بر حسب جنس و به تفکیک

نوبت آزمایش (۱۳۸۱)

نوبت	نوبت اول		نوبت دوم	
	درصد	تعداد	درصد	تعداد
پسر				
۰/۱۴	۵	۰/۲۸	۱۰	
دختر				
۲/۸۹	۹۴	۶/۳۹	۲۰۸	
کل		۶/۶۷	۲۱۸	

بحث:

همان‌گونه که در ارائه نتایج عنوان شد، تأثیر جنس در مورد پیوری و پروتئینوری واضح بوده است، ولی در مورد هماچوری و گلوکوزوری تفاوتی در درجه جنس ملاحظه نشد. شیوع بسیار بالای پیوری در دختران شاید قابل توجیه باشد، ولی برای پروتئینوری بیشتر دلیلی نیافتیم.

در نزدیک ترین مطالعه به مطالعه حاضر به جای پیوری، باکتریوری بررسی شده است. (مرحله اول با استفاده از لکوسیت استراز و مرحله دوم با کشت ادرار). در هر دو مورد هدف اصلی جستجوی عفونت ادراری بوده است.

در این مطالعه، اندازه گیری تعداد لکوسیت‌های ادرار (پیوری) نسبت به باکتریوری ترجیح داده شد، زیرا اولاً امکان انجام لکوسیت استراز برای ما محدود نبود، ثانیاً پیوری برخلاف لکوسیت استراز تحت تأثیر آلودگی محیطی ادرار با باکتری‌ها قرار نمی‌گیرد. هزینه آزمایش در مطالعه کاپلان برای هر کودک ۶۵ سنت محاسبه شده است (۴). در بررسی حاضر هزینه هر آزمایش بین پنج تا شصت هزار ریال بوده است که

در پسران هماچوری در بین پارامترهای مورد مطالعه شایع ترین یافته بود که علت آن می‌تواند شیوع بالاتر بیماری‌های گلومرولی در پسرها باشد. از طرفی اغلب ناهنجاری‌های آناتومیکی مادرزادی سیستم ادراری در پسرها شایع‌تر است که همگی می‌توانند زمینه ساز بروز هماچوری باشد.

لازم است آموزش و اطلاع‌رسانی کافی در مورد اصول بهداشت فردی در برنامه آموزشی مدارس و حتی رسانه‌های جمعی گنجانده شود.

در نهایت بررسی یک‌بار تجزیه ادراری در بد و ورود به مدرسه برای جستجوی مورد یا موارد غیرطبیعی پیشنهاد می‌شود در آزمایش تجزیه ادرار بیمار برای بررسی تخصصی و آزمایش‌های تکمیلی به متخصصان مربوطه ارجاع می‌گردد.

همچنین با توجه به نتایج تحقیق حاضر که ضرورت انجام غربالگری را در کودکان سنین مدارس ابتدایی نشان داده است محققین پیشنهاد می‌کنند تحقیقات تکمیلی در خصوص بیماری‌های مختلفی که در ارتباط با پارامترهای چهار گانه انجام شده در این تحقیق می‌توان دخیل باشند، به عمل آید.

پیوند کلیه به علت نارسایی پیشرفتہ کلیوی در کشور ما ثانویه به عفونتهای ادراری می‌باشد و با توجه به شیوع بیشتر موارد پیوری در بررسی حاضر نسبت به باکتریوری در مطالعه کاپلان (که هر دو معیاری از عفونت ادراری می‌توانند باشند) اهمیت بیش از پیش آزمون تجزیه ادراری برای بیماریابی در کشور ما مشخص می‌شود. میزان پیوری بدون علامت در دخترها در مقایسه با پسرها از فراوانی بیشتری برخودار است. با آزمون آماری کای دو (χ^2) و با $P<0.05$ ارتباط معناداری میان جنس و ابتلاء به پیوری مشاهده شده است، به طوری که این یافته غیرطبیعی در دختران به مراتب فراوان‌تر از پسران می‌باشد (جدول ۳).

علت شیوع بیشتر پیوری در دختران ویژگی‌های آناتومیکی پشاپراه در آن‌ها می‌باشد، به طوری که طول پشاپراه در دختران کوتاه‌تر و در فاصله کمتری تا آنوس قرار دارد (۱، ۳ و ۱۱). همچنین شیوع بیشتر پیوری در مطالعه حاضر در قیاس با مطالعات مشابه خارجی می‌تواند ناشی از نا‌آگاهی در رعایت بهداشت فردی در بین کودکان ما باشد.

References:

1. Avner E, Williams E, Niaudet H. Laboratory investigation: In Dalton R, Haycock G, editors. Pediatric Nephrology. 5th ed. Maryland: Lippincott Williams & Wilkins; 2004, PP. 388-389.
2. Avner E, Williams E, Niaudet H. Clinical methods: In: Trompeter R, Barratt M, editors. Pediatric Nephrology. 5th ed. Maryland: Lippincott Williams & Wilkins; 2004, PP. 399-419.
3. Behrman R, Kliegman R, Jenson H. Conditions associated with hematuria and proteinuria: In Bergerstein J. Nelson text book of pediatrics. 16th ed. Philadelphia: Pensylvania Sanders ; 2000, PP. 1577-1581, 1590-1592.

4. Kaplan RE. Screening dipstick urinalysis: A time to change. Kaplan RE. Kaplan's clinical investigations. 16th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2002, PP.176-80.
5. American academy of pediatrics .Recommendations for preventive pediatric health care-In: Policy reference guide: A comprehensive Gulde to AAP policy statements published through December 1992. 6th ed. Elk Grove Village , IL: American Academy of pediatrics ; 1993; 608.
6. Murakami M. Urinary screening of elementary and junior high school children over a 13 year. period in Tokyo. Ped Nephrology 1991 Jon; 5 (1): 50-3.
7. Gut gesell M. Practically of screening urinalysis in asymptomatic children in a primary care setting. Pediatric 1978; 62: 103-105.
8. Kemper KJ, Avner ED. The case against screening urinalysis for asymptomatic bacteriuria in children. Am J Dis Child 1992; 146: 343-340.
9. Mitchell N, Stapleton F. B Routine admission urinalysis examination in ped patient: a poor value Pediatric 1990; 86: 345-349.
10. David I. Goldsmith I. Clinical and laboratory evaluation of renal function, Pediatric kidney dis., Second edition, Little Brown and company, 1992 / PP 461-464.
11. Richard S, Trompeter T, Martin Barratt. Clinical Evaluation, Pediatric Nephrology, 4th edition. Lippincott Williams and Wilkins 1999, PP 325-327.
12. انجمن خیریه از بیماران کلیوی ایران. بررسی نتایج آزمون آنالیز ادار در کودکان مدارس ابتدایی شهرستان کاشان سال‌های ۱۳۷۸-۸۰. کاشان: طرح شکرانه سلامت.